

Náboženství

VY_32_INOVACE_06_103

Projekt MŠMT	EU peníze středním školám
Název projektu školy	ICT do života školy
Registrační číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0771
Šablona	III/2
Sada	06
Anotace	Náboženství
Klíčová slova	Náboženství, víra, ateismus, polyteismus, monoteismus
Předmět	Občanská nauka
Autor, spoluautor	Jiří Černý
Jazyk	Čeština
Druh učebního materiálu	Výklad
Potřebné pomůcky	PC, dataprojektor
Druh interaktivity	Výklad pomocí prezentace
Stupeň a typ vzdělávání	Střední škola
Cílová skupina	2. ročník, žáci 16 – 17 let, Mechanik opravář (obory H)
Speciální vzdělávací potřeby	ne
Zdroje	viz poslední strana nebo SŠST Ústí nad Labem, Čelakovského 5

NÁBOŽENSTVÍ A CÍRKVE

VÍRA, ATEISMUS

Kontroverzní nebo chcete-li sporná témata, byla vždy oblíbeným zdrojem všemožných diskuzí. A diskuze ohledně víry či tzv. bezvěrectví jsou snad ty nejčastější svého druhu na celém světě. Vysvětleme si tedy základní pojmy a klidně společně diskutujme :-).

věřím, že...

věřím v to...

Slovo věřit může mít několik významů. Jedním je přesvědčení, že něco je skutečné či pravdivé, například ve větě „Věřím, že si najdu práci“. Toto přesvědčení může být jak pravdivé, tak mylné. Z toho hlediska bylo poznání některými filozofy definováno jako „odůvodněná pravdivá víra“. V běžném hovoru se české slovo víra v tomto významu obvykle používá tehdy, není-li mluvčí úplně přesvědčen o realitě či pravdivosti předmětu víry, jinak by se mluvilo spíše o vědění a jistotě.

Slovo věřit však dostává jiný rozměr z psychologického či náboženského hlediska. Z tohoto pohledu se jedná o celkovou důvěru v nějakou osobu, instituci nebo nauku. Můžeme také mluvit o důvěře např. v poznatky nebo vzpomínky, v to, že nás neklamou smysly, víra v sebe, nebo víra ve vlastní úsudek. Například „tomuto kandidátu věřím, a proto ho budu volit“ nebo „věřím v jednoho Boha“. Gramaticky tento význam obvykle odpovídá vazbám „věřit v co,“ „věřit komu“. V tomto významu se slovo víra obvykle používá k vyjádření vysokého stupně důvěry.

... ZAČALI TO ŠAMANI A KMENOVÍ KOUZELNÍCI...

Přírodní nebo lépe kmenové náboženství bylo samozřejmý a nezpochybnitelný, nerozlišený celek zvyklostí a tradic daného společenství, který tvořil jeho identitu a odlišoval jej od ostatních. Teprve v daleko složitějších společnostech se z tohoto celku vydělily jednotlivé složky kultury: hudba a tanec, vyprávění, umění, divadlo, obyčej, právo, literatura a další. Kmenové náboženství bylo (a stále ještě je) kolektivní a uzavřené, člověk se do něj rodil, dělo se ve společných slavnostech a nemělo žádné výslovné učení. Charakterizuje zejména společnosti sběračsko-lovecké a předává se socializací.

Jakousi přechodnou formu představovalo náboženství rodové (kult předků), typické pro zemědělské společnosti, které měli společnou strukturu, ale v každém rodě se uctívali jiní společní předkové.

České slovo náboženství původně znamenalo jednotný výraz pro kult či bohoslužbu. Teprve důkladnější poznání a studium zejména mimoevropských „náboženství“ ukázalo, že se jedná spíše o omyl. Každé náboženství je totiž jiné. Proto je nutné, aby se kulturní a společenské jevy popisovaly z hlediska a v pojmech „domorodců“, lidí, kteří v dané společnosti žijí.

HISTORICKÁ NÁBOŽENSTVÍ

Historická náboženství se odvozují od vystoupení určité zakladatelské osobnosti, jejího zjeveného učení a příkladu. Tím může být třeba židovství s Abrahámem a Mojžíšem, křesťanství s Ježíšem Nazaretským nebo islám s Muhammadem.

POLYTEISMUS A MONOTEISMUS

Jednoduché rozlišení spočívá v tom, zda dané náboženství uctívá jednoho nebo více bohů. Nesnáze však může být, že mnohé kmenové společnosti o žádných bozích nemluví, nýbrž uctívají „přírodní síly“ na posvátných místech a při zvláštních příležitostech.

SOUČASNÁ SVĚTOVÁ NÁBOŽENSTVÍ

KŘESŤANSTVÍ

2,1 miliardy

ISLÁM

1,5 miliardy

JUDAISMUS

14 miliónů

tzv. Indická náboženství
(celkem 1,4 miliardy stoupenců)

Hinduismus

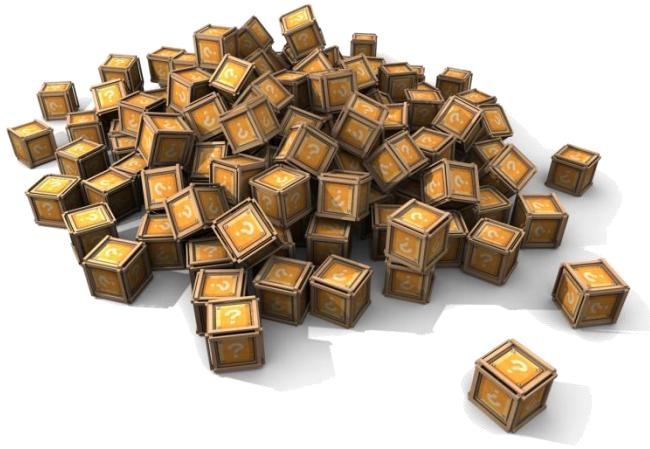
900 miliónů

Budhismus

376 miliónů

Většina vyspělých kultur starověku uctívala různě členitou hierarchii božstev s jedním nejvyšším a ani v řecké a římské mytologii nejsou postavy bohů tak zřetelně odlišené, jak si naši předkové představovali. Mytologie jsou velmi proměnné a svědčí spíše o pojmenování nějakých sil (blesku, plodnosti, úrody) nebo oblastí (rodiny, obchodu, řemesel) než o vyhraněných „osobnostech“ bohů se stálými jmény. V buddhismu se bohové objevují jen jako kategorie bytostí vedle lidí, zvířat a dalších typů, v židovství nesmí být Bůh nijak zobrazován. Na obrázku můžete vidět jednu z mnoha moderních vizuálních interpretací řeckého boha podsvětí a vládce království mrtvých, který se jmenoval Hádés.





Vysvětlit pojem náboženství není jednoduché, ale to neznámá, že to nejde. Takže, co to je?

Doplň následující slovní spojení a zkus vysvětlit rozdíl jejich významu.

VĚŘÍM, ŽE

VĚŘÍM V TO, ŽE

Vysvětlení pojmů polyteismus a monoteismus se vlastně ukrývá už v samotném názvu. Co to tedy znamená?

Obrazový materiál je majetkem autora a pochází z jeho vlastního archivu.